

GÖBEKLİTEPE KONUSU MAKALELERİN TURİZM ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Articles on Göbeklitepe within the Framework of Tourism

Dr. Öğretim Üyesi Sabahat Ceylin ŞANLI KAYRAN

Harran Üniversitesi

ceylin_sanli@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0001-7339-0538

Öz

Çalışmada hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli olan ve Tarihin Sıfır Noktası olarak kabul edilen Göbeklitepe ile ilgili TR Dizin’de taranan makalelerin turizm çerçevesinde değerlendirilmesi yapılmıştır. Ulaşılan makalelerin analizinde bibliyometrik yöntem kullanılmış ve tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda Göbeklitepe ile ilgili makalelerin yayın türlerinin çoğunlukla araştırma makaleleri olduğu, yöntem olarak nitel araştırmalardan yararlandığı, veri toplama tekniği olarak ise doküman incelemesinin tercih edildiği görülmektedir. Makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimelerin sırası ile Göbeklitepe, Şanlıurfa, turizm, Türkiye, kültürel miras, gastronomi ve marka olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, Göbeklitepe ile ilgili yapılmış araştırmaların mevcut durumu ortaya konmuş ve turizm alanındaki boşluklar tespit edilerek araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Göbeklitepe, Turizm, Tr Dizin, Bibliyometrik Analiz

Abstract

In this study, an evaluation was conducted on the articles related to Göbeklitepe, which is both nationally and internationally significant and considered the Zero Point of History, indexed in TR Index, within the framework of tourism. Bibliometric methods were used for the analysis of the retrieved articles, and descriptive statistics were employed. Based on the obtained data, it is observed that the articles related to Göbeklitepe are predominantly research articles in terms of publication type, qualitative research methods are frequently used, and document analysis is the preferred data collection technique. The most commonly used keywords in the articles were determined to be, in order, Göbeklitepe, Şanlıurfa, tourism, Turkey, cultural heritage, gastronomy, and brand. The current state of research conducted on Göbeklitepe in the literature was determined within the scope of the study, identifying gaps in the field and providing recommendations to researchers.

Key words: Göbeklitepe, Tourism, Tr Index, Bibliometric Analysis.

Giriş

Şanlıurfa'nın içerisinde yer alan ve Bereketli Hilal olarak anılan yukarı Mezopotamya, uygarlık tarihi açısından önemli yerleşim yerleri arasında yer almaktadır. Şanlıurfa'nın 15 km kuzeybatısında yer alan ve arkeolojik kazılarla geçmişi 12000 yıl öncesine dayanan Göbeklitepe'nin keşfi ise dinler tarihi açısından bölgenin önemini gözler önüne sermektedir. Göbeklitepe, Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme ait bir inanç merkezidir (Kurt ve Göler, 2017: 1111). Göbeklitepe'nin keşfi, uygarlık tarihinin gelişme süreci kronolojisinde değişiklik yapmayı zorunlu hale getirmiştir. Bu inanç merkezi, din ve inanç olgusunun medeniyetleşme üzerindeki etkilerinin sil baştan yeniden yazılmasına sebep olan buluntuları ile anıtsal bir toplanma alanı olarak ortaya çıkmıştır (Çakmak, 2020: 456).

Göbeklitepe 1963 yılında "Güneydoğu Anadolu Bölgesel Araştırma Projesi" kapsamında yapılan yüzey araştırmaları ile keşfedilmiştir. O dönemde Göbeklitepe terk edilmiş bir Orta Çağ mezarlığı olarak düşünülmüştür. 1995 yılında Klaus Schmidt tarafından günümüzde hala sürmekte olan kazı çalışmaları başlatılmıştır. 2011 yılındaki raporlarla Göbeklitepe'nin dünyada bugüne kadar bilinen en eski toplanma ve tapınak kompleksi olduğu ifade edilmiştir (Çakmak, 2020: 456). Schmidt buna yönelik olarak Göbeklitepe için; "12000 yıl öncesinin, törensel amaçlı inşa edilmiş, anıtsal yapılarla kaplı olduğu büyük bir buluşma merkezi olduğu" değerlendirmesini yapmıştır. (Schmidt, 2011: 329).

Göbeklitepe, 2005 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 1. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiş (www.korumakurullari.gov.tr), 2011 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınmış (Yağmurlu, 2020: 55), 2018 yılında ise UNESCO Dünya Mirası Listesine kabul edilmiştir (whc.unesco.org). 2019 yılında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'nca "Göbeklitepe Yılı" ilan edilmiştir (Yağmurlu, 2020: 57). Bu tarihlerden sonra ise Göbeklitepe ile ilgili olarak yazılı, görsel ve sosyal medya gibi kitle iletişim araçları aracılığıyla ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım çalışmaları yapılmıştır. Bunlara örnek olarak belgeseller, televizyon dizileri, havayolları şirketlerinin dergilerini göstermek mümkündür. Tanıtım çalışmaları da göz önüne alındığında Göbeklitepe'ye gelen ziyaretçi sayılarında da yükselmeler meydana gelmiştir. 2022 yılında Tarihin Sıfır Noktası olarak nitelendirilen Göbeklitepe açıldığından itibaren en yüksek ziyaretçi sayısı olan 850 bin kişiyi ağırlamıştır (<https://www.aa.com.tr/>). Ancak alanyazın incelendiğinde Göbeklitepe ile ilgili çalışmaların hangi alanda yoğunlaştığına yönelik yapılmış bir bibliyometrik araştırmaya rastlanılmamıştır. Genel anlamda çalışma alanına ilişkin bibliyometrik çalışmalar incelendiğinde Urfa üzerine (Karagün, 2020) ve destinasyon konulu (Ünal, 2020) yazılmış lisansüstü tezlere odaklanan çalışmalar yapıldığı görülmektedir, bununla birlikte Türkiye'de turizm konulu yayımlanmış bibliyometrik çalışmaların analiz edildiği bir çalışma (Ünal ve Celen, 2021) olduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle çalışma kapsamında hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli olan ve tarihin sıfır noktası olarak kabul edilen Göbeklitepe'nin TR Dizin'de taranan makalelerinin turizm çerçevesinde değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmaktadır. Bu çalışma ile alan yazındaki Göbeklitepe ile ilgili yapılmış araştırmaların mevcut durumunun belirlenerek

alanda eksik kalan kısımların tespit edilmesinde yol gösterici olacağı, böylece alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırma, belirli bir olay, olgu veya durumun var olan özellikleri ile açıklanması olarak ifade edilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017'den aktaran Şeref ve Karagöz, 2019). Temel amaç ele alınan durumu "Durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye, hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz?" gibi sorular ile mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak detaylı olarak tanımlamak ve açıklamaktır. (Çepni, 2012; Kaptan, 1995: 59'den aktaran Aslancı, 2022). Araştırma bibliyometrik analiz yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bibliyometri, belirlenen çalışma alanındaki genel eğilimler ile incelenen araştırmaların, belirli ölçütlere yönelik olarak detaylı bir incelemeye alınması ile faydalı bilgiler ortaya çıkaran bir yöntemdir. Bilimsel araştırmaların sayısı arttıkça, araştırmacılar için kendi alanlarına yönelik olarak gelişmelerin hangi yönde ilerlediği, konularıyla ilgili hangi alanlarda eksikliklerin bulunduğu ve araştırma alanlarını nerede yoğunlaştırmaları gerektiğine yönelik soru işaretleri ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede bibliyometrik analizler başka bir ifade ile bilimsel haritalama çalışmaları araştırmacılara bu konuda önemli faydalar sağlamaktadır (Çuhadar ve Morçin, 2020). Bibliyometride makale (yayın) başlıkları, terimler, anahtar kelimeler, özet, konu başlıkları, dergi (kaynak) başlığı, yazar isimleri, kurumlar, referanslar, belge türü, teşekkür bölümleri kullanılan en önemli bilgiler arasında yer almaktadır (Glänzel, 2003). Bibliyometrik çalışmalar belirli bir disiplin, konu, dergi ya da dergilerin genel özelliklerini, dinamiklerini ve eğilimlerini ortaya koymaktadır (Besimoğlu, 2015)

Araştırma kapsamında TR Dizin'de taranan Göbeklitepe konulu makaleler turizm çerçevesinde çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alınmıştır. TR Dizin, TÜBİTAK ULAKBİM tarafından sağlanan, ulusal, hakemli, bilimsel dergilerdeki makalelerin bibliyografik/tam metin bilgilerinin bulunduğu, web sayfası üzerinden taranabilen ulusal atıf dizini olarak ifade edilmektedir (www.trdizin.gov.tr). Bu çerçevede araştırmada benzer çalışmalardaki (Zeren ve Kaya, 2020; Güneş, Gündoğdu ve Aksu, 2022) araştırma sorularından faydalanarak şu sorularına yanıt aranmıştır:

1. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makaleler yıllara göre nasıl dağılmaktadır?
2. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin yayın dili nasıl dağılmaktadır?
3. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin yayın türü nasıl dağılmaktadır?
4. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makaleleri yayınlayan dergiler hangileridir?
5. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makaleler turizm çerçevesinde yıllara göre nasıl dağılmaktadır?

6. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin turizm çerçevesinde yayın dili nasıl dağılmaktadır?
7. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin turizm çerçevesinde yayın türü nasıl dağılmaktadır?
8. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makaleleri turizm çerçevesinde yayınlayan dergiler hangileridir?
9. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin turizm çerçevesinde anahtar kelimeleri nelerdir?
10. Göbeklitepe konulu yapılan TR Dizin makalelerin turizm çerçevesinde amaç, yöntem ve sonuçları nasıldır?

Çalışmada veri toplama süreci iki aşamada yürütülmüştür. İlk aşamada TR Dizin’de indekslenen başlığında, özetinde veya anahtar kelimelerinde “Göbeklitepe”¹ terimi geçen yayınlar filtrelenerek tarama yapılmıştır. Bu aşamada 67 adet makale tespit edilmiştir. Bu doğrultuda yıl sınırlandırılması yapılmadan erişilen makalelerin tamamı değerlendirilmeye alınmıştır. İkinci aşamada ise Göbeklitepe konulu makalelerin turizm çerçevesinde değerlendirilebilmesi için TR Dizin’de indekslenen başlığında, özetinde veya anahtar kelimelerinde “Göbeklitepe” ve “turizm” terimleri geçen yayınlar filtrelenerek tarama sağlanmıştır. Bu aşamada da benzer şekilde yıl sınırlandırılması yapılmadan erişilen 13 adet makalenin tamamı değerlendirilmeye alınmıştır. Makalelere ulaşmak için tarama 6 Temmuz 2023 tarihinde yapılmıştır. Analizler TR Dizin ULAKBİM internet sitesinden sunulan bilgilere göre gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırmalarda sonuçlara nasıl ulaşıldığının açıklanması geçerliğin sağlanmasında kullanılan önemli ölçütlerden biri olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013) Bu bağlamda çalışma kapsamında verilerin nasıl toplandığı, nasıl analiz edildiği gibi araştırmanın hangi aşamalarda ve nasıl gerçekleştiğine yönelik araştırma yöntem sürecine ilişkin detaylı bilgiler sunulmuştur.

Araştırmada güvenilirliğin sağlanması amacıyla üçgenleme yöntemi kullanılmıştır. Alanında uzman iki akademisyen tarafından aynı arama sözcükleri kullanarak veri toplama süreci ve analizler tekrar edilmiştir (Başkale, 2016; Yağar ve Dökme, 2018). Yinelenen analizler sonucunda akademisyenler tarafından aynı araştırmalara ulaşılmıştır. Buradan hareketle çalışmanın geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırma sorularını cevaplamak üzere TR Dizinde taranan 67 adet makaleye tanımlayıcı istatistikler uygulanmıştır. Bu çerçevede elde edilen bulgular Tablo 1’de yer almaktadır. Tablo incelendiğinde 67 adet makalenin %89,84’ünün sosyal bilimler veri tabanında yer aldığı, %74,621’inin yayın dilinin Türkçe olduğu belirlenmiştir. Türkçe

¹ Kaynaklarda “Göbeklitepe” olarak birleşik veya “Göbekli Tepe” olarak ayrı yazımı bulunmaktadır. Bu nedenle iki şekilde de arama gerçekleştirilmiştir.

yayın dilini %20,89 pay ile İngilizce takip etmektedir. Makalelerin % 86,56'sı araştırma makalesi iken %23,88 oranı yayın tarihinin 2021 yılında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Göbeklitepe Konulu Makalelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Veri tabanı*	n	%	Yayın Yılı	n	%
Sosyal	64	89,84	2023	8	11,94
Fen	8	11,11	2022	9	14,06
Toplam	72	100,00	2021	16	23,88
Yayın Dili	n	%	2020	8	11,94
Türkçe	50	74,621	2019	3	4,47
İngilizce	14	20,89	2018	4	5,97
Almanca	3	4,47	2017	2	2,98
Toplam	67	100,00	2016	3	4,47
Yayın Türü	n	%	2015	2	2,98
Araştırma Makalesi	58	86,56	2013	3	4,47
Derleme	8	11,94	2012	2	2,98
Kitap Tanıtımı	1	1,49	2011	3	4,47
Toplam	67	100,00	2009	1	1,49
			2008	1	1,49
			2006	1	1,49
			2004	1	1,49
			Toplam	67	100,00

*5 makale iki veri tabanında da yer almaktadır

Makalelerin yayınlandığı dergiler incelendiğinde toplam 67 adet makalenin 47 farklı dergide yayınlandığı belirlenmiştir. En fazla Göbeklitepe ile ilgili makale yayınlayan dergi ise %10,4 oranı ile 7 makale yayınlayan Arkeoloji ve Sanat Dergisi olmuştur. Turizm dergileri incelendiğinde ise Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin 2 makale yayınladığı görülmektedir. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports, Journal of Gastronomy, Hospitality And Travel (Online), Journal of Tourism and Gastronomy Studies ve Seyahat ve Otel İşletmeciliği dergilerinde ise Göbeklitepe konulu 1'er makale yer aldığı belirlenmiştir. Dergilere yönelik bulgular Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Dergilere Yönelik Bulgular

Sıra	Dergi Adı	n	%
1	Arkeoloji ve Sanat	7	10,4
2	Anadolu	4	5,90
3	TÜBA-AR: Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi	4	5,90

4	Colloquium Anatolicum	3	4,47
5	Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	3	4,47
6	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	2,98
7	Turkish Studies (Elektronik)	2	2,98
8	Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	2	2,90
9	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,49
10	Anadolu Araştırmaları	1	1,49
11	Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,49
12	ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi (Online)	1	1,49
13	Bilimname	1	1,49
14	Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,49
15	Cumhuriyet İlahiyat Dergisi	1	1,49
16	Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,49
17	Erciyes İletişim Dergisi	1	1,49
18	FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)	1	1,49
19	Folklor akademi dergisi (Online)	1	1,49
20	GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and	1	1,49
21	Humanitas - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,49
22	Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,49
23	İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi	1	1,49
24	İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	1	1,49
25	Journal of Gastronomy, Hospitality And Travel (Online)	1	1,49
26	Journal of Tourism and Gastronomy Studies	1	1,49
27	Journal of Yasar University	1	1,49
28	Kent Akademisi (Online)	1	1,49
29	Megaron	1	1,49
30	Milli Folklor Dergisi	1	1,49
31	Mukaddime	1	1,49
32	Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi	1	1,49
33	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi	1	1,49
34	OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	1	1,49
35	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,49
36	Sanat Dergisi: Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	1	1,49
37	Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	1	1,49
38	Sosyoloji Araştırmaları Dergisi	1	1,49
39	Tarih İncelemeleri Dergisi	1	1,49
40	Tarih Okulu Dergisi	1	1,49
41	The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication	1	1,49
42	Turkish Studies- Comparative Religious Studies	1	1,49

43	Türk Coğrafya Dergisi	1	1,49
44	Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku Tarihi Dergisi	1	1,49
45	Yeni Üroloji Dergisi	1	1,49
46	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,49

İkinci aşamada gerçekleştirilen TR Dizin’de Göbeklitepe ve turizm terimleri ile yapılan taramada 13 adet makale elde edilmiştir ve Tablo 3’te sunulmaktadır. Makalelerin tamamı sosyal bilimler veri tabanında yer alırken 12 adet makalenin yayın dili Türkçe, 10 makalenin yayın türü araştırma makalesi olarak belirlenmiştir. Yayın yılları 2018 ile 2023 yılı arasında değişkenlik gösterirken en fazla yayın alan yıl 2021 yılı olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Turizm Çerçevesinde Göbeklitepe Konulu Makalelere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Veri tabanı*	n	%	Yayın Yılı	n	%
Sosyal	13	100,00	2023	1	7,14
Fen	0	0,00	2022	2	15,38
Toplam	13	100,00	2021	5	38,46
Yayın Dili	n	%	2020	2	15,38
Türkçe	12	92,30	2019	1	7,69
İngilizce	1	7,69	2018	2	15,38
Toplam	13	100,0	Toplam	13	100,00
Yayın Türü	n	%			
Araştırma Makalesi	10	76,92			
Derleme	3	23,07			
Toplam	13	100,00			

Makalelerin yayınlandığı dergiler incelendiğinde 13 adet makalenin 11 farklı dergide yayınlandığı tespit edilmiştir. Dergilerde yer alan makale sayıları incelendiğinde ise Güncel Turizm Araştırmaları ve Türk Turizm Araştırmaları dergilerinde 2 adet makalenin yer aldığı belirlenmiştir. Dergilere yönelik bulgular tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Dergilere Yönelik Bulgular

Sıra	Dergi Adı	Sayı
1	Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi (Online)	2
2	Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	2
3	Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
4	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
5	GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences	1
6	Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel (Online)	1

Bayar, 2020). Diğer çalışmada ise üniversite öğrencilerinin kültürel miras farkındalığı ve deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır (Mancı, 2014).

Tablo 5 incelendiğinde çalışmaların yöntemlerinde doküman incelemesinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Doküman incelemesi yapılan çalışmaların ise özellikle Tripadvisor benzeri çevrimiçi yorum uygulamalarından elde edilen ikincil verilerin değerlendirilmesi üzerinde durduğu görülmektedir (Sezgin ve Arıcan, 2023; Dülğaroğlu, 2022; Mancı ve Tengilimoğlu, 2021; Eser, 2021).

Yapılan çalışmaların odaklandığı bir diğer unsur ise potansiyelin ortaya çıkarılması üzerinedir (Sevimli, Tatlı ve Kızıldemir, 2021; Birinci, Kaymaz ve Camcı, 2018, Değişgel ve Bingöl, 2018;). Bu amaca yönelik olan çalışmalardan bir tanesi olan Birinci, Kaymaz ve Camcı (2018) çalışmalarında Göbeklitepe'ye yönelik olarak fırsat ve tehditleri belirleyerek ören yerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak üzere SWOT analizinden faydalanmışlardır.

Bir başka dikkat çeken konu ise Göbeklitepe ile birlikte benzer destinasyonların birlikte ele alındığı, mevcut durumu belirlemeye yönelik yapılan çalışmalardır. Sezgin ve Arıcan (2023) çalışmalarında Göbeklitepe ile birlikte Çatalhöyük'ü de ele alarak destinasyonların turistik deneyim kalitesi ve memnuniyet durumunu incelemişlerdir. Eraslan (2020) ise Göbeklitepe Arkeolojik Alanı ile Alanya Tarihi Kenti örneklerinin özgünlük ve bütünlük durumlarının değerlendirilmesine odaklanmıştır.

Tablo 5. TR Dizinde yer alan Göbeklitepe Konulu Makaleler

Yazar	Amaç	Yöntem/Veri Toplama Tekniği	Sonuç
Sezgin ve Arıcan, 2023	Göbeklitepe ile Çatalhöyük destinasyonlarına yönelik değerlendirmelerin destinasyon deneyimlerine etkisi ile turistik deneyim kalitesi ve memnuniyet düzeyi çalışılmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Göbeklitepe'nin ziyaret edilme isteği düzeyinin Çatalhöyük'ten daha yüksek olduğu ve ziyaretçilerin Çatalhöyük ören yeri için Tarihi Anlam, Çevre-Bakım, Görünüş özelliklerinden memnun kalırken Göbeklitepe için sırasıyla Tarihi Anlam, Çevre-Bakım Hizmet, Otopark-Güvenlik, Ulaşım ve Görünüm özelliklerinin tamamından memnun kaldıkları tespit edilmiştir.
Dülğaroğlu, 2022	Ziyaretçi görüşleri ışığında Göbeklitepe Ören Yeri'nin marka kişiliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Göbeklitepe Ören Yeri'nin marka kişiliğinin üç boyut ile değerlendirilebileceği ortaya konmuştur. Bu boyutlar: özgünlük-heyecan, yetkinlik ve seçkinlik-sağlamlık olarak belirlenmiştir.

Girgen ve Oktay, 2022	Neolitik Dönem'de Göbeklitepe ile gastronominin ortaya çıkışının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Derleme	Göbeklitepe'de Neolitik Dönem'de halkın kült yapılar oluşturduğu ve dini amaçlı bir kültüre sahip olduğu ve burada bayramlar düzenledikleri tespit edilmiştir. Bu kültürü icra ederken ise sundukları yiyeceklerden hareketle kültür ve yemek arasındaki bağlantı ile gastronomi ortaya çıkmıştır.
Eser, 2021	Göbeklitepe Açık Hava Müzesi'ni ziyaret eden bireylerin deneyimlerinin olumlu ve olumsuz olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Göbeklitepe Açık Hava Müzesi'ne yönelik değerlendirmeler olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Olumlu deneyim kategorisinde: teknoloji kullanımı, eserler ve buluntular, koruma ve bakım, müze evi, alan içi ulaşım ve müze kart; olumsuz deneyimde ise müze giriş ücreti, alan içi bilgilendirme, kazı ve ziyaret alanı, engellilere yönelik düzenlemeler, bilet gişesi, hediyelik eşya ve kafe yer almaktadır.
Kutlu ve Türksoy, 2021	Çalışmada Göbeklitepe örneği üzerinden son dönemde popüleritesi artan yerleşimler, sanal ve yazılı medyada yer alan görüşler ile tarih öncesi arkeolojisi, arkeo-turizm ve kültür turizmi, turizm çerçevesinde ele alınmaktadır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Tarih öncesi yerleşmelere ilgi çekilerek söz konusu yerleşimlere yönelik bilginin artırılması ve böylece sürdürülebilirliğin sağlanması ele alınmıştır. Bu doğrultuda paydaşlara öneriler getirilmiştir.
Mancı ve Tengilimoğlu, 2021	Ziyaretçilerin Göbeklitepe ile ilgili TripAdvisor sitesine bıraktığı yorumların incelenmesi amaçlanmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Olumlu yorumların olumsuz yorumlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Olumlu yorumlar arasında sinevizyon gösterimi, olağanüstü tarihsel ortam gibi özellikler yer alırken olumsuz yorumlar arasında otopark yetersizliği, rehber eşlik etmemesi, süregiden kazılar ile gezi alanı mesafesi ihtiyaçları yer almıştır.
Sevimli, Tatlı ve Kızıldemir, 2021	Çalışmada Göbeklitepe'nin gastronomi turizmi potansiyeli ele alınarak gastronomi turizminin inanç ve kültür	Derleme	Şanlıurfa'nın inanç yönünden önemli bir destinasyon olması çerçevesinde inanç turizmi ve kültür turizminin, gastronomi

	turizmi ile bütünleştirilmesi amaçlanmıştır.		turizmi ile bütünleştirilerek ele alınmasına yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.
Türkmen, İlban ve Karakaş, 2021	Araştırmada Türk turizmde popülerliği son dönemde artan turistik destinasyonların konumlandırma stratejilerini belirlemek amaçlanmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Çalışmada ele alınan destinasyonlar için (1) Rakip, (2) Kullanıcı, (3) Kategori, (4) Kullanım/Uygulama, (5) Özellik ve (6) Yarar Konumlandırma stratejileri belirlenmiştir.
Eraslan, 2020	Göbeklitepe Arkeolojik Alanı ile Alanya Tarihi Kenti örneklerinin özgünlük ve bütünlük durumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Söz konusu iki destinasyonun UNESCO'nun Dünya Miras Alanları için belirlemiş olduğu iki kriter olan özgünlük ve bütünlük çerçevesinde özellikleri etraflıca ele alınarak düzenlemeye uygunluğunun sağlanması için öneriler getirilmiştir.
Ünal ve Bayar, 2020	Yerli turistlerin destinasyona yönelik alışveriş imkanları ve alışveriş alanlarındaki görevlilerin tutumları ile memnuniyet algı seviyelerinin tespit edilmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.	Tarama modeli (Anket)	Ziyaretçiler destinasyonlarda yer alan alışveriş alanlarında hizmet aldıkları görevlilerin tutumlarını şu boyutlarda ele almaktadır: (1) İçtenlik, (2) Nezaket, (3) İletişim, (4) Turistlerin İhtiyaçları ile İlgilenme ve (5) Hediye Paketleme Becerisi. Ziyaretçilerin çoğunluğunun destinasyon alışveriş imkanlarından ve destinasyondaki alışveriş alanlarındaki personellerin tutumlarından memnun oldukları belirlenmiştir.
Birinci, Kaymaz ve Camcı, 2018	Çalışmanın amacı Göbeklitepe'nin arkeolojik turizm potansiyelinin belirlenerek bu potansiyelin coğrafi açıdan değerlendirilmesidir.	Nitel Araştırma (Doküman Analizi)	Göbeklitepe'nin SWOT analizi ile fırsat ve tehditlerin yanı sıra güçlü, zayıf yönleri belirlenerek paydaşlara bu tespitler neticesinde öneriler sunulmuştur Göbeklitepe'nin zengin potansiyele sahip olması ancak alt ve üst yapı eksiklerinin bulunması ortaya çıkmış, kültür turizmine ilginin artıyor olması ile bilinç eksikliğinin bulunduğu ortaya konmuştur.
Değişgel ve Bingöl, 2018	Şanlıurfa'nın gençlik turizmi potansiyelinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Derleme	Şanlıurfa'nın potansiyelini yeterince kullanamadığı ve genç turistlerin destinasyonu tercih etmesinin önündeki engelin

			pazarlama eksikliği olduğu tespit edilmiştir.
Mancı, 2014	Araştırma kapsamında üniversitede eğitim alan öğrencilerinin kültürel miras farkındalığı ve deneyimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.	Tarama modeli (Anket)	Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin şu alanlara yönelik yüksek farkındalık ve deneyim düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir: (1) Göbeklitepe, (2) Balıklıgöl, (3) Urfa Kalesi, (4) Eyüp Nebi, (5) Eyüp Peygamber Makamı, (6) Şanlıurfa Müzesi, (7) Haleplibahçe Mozaikleri, (8) Tarihi Hanlar, (9) Çarşılar ve Sokaklar, (10) Atatürk Barajı ve (11) Halfeti Cittaslow Saklı Kenti

Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamında TUBİTAK ULAKBİM tarafından TR Dizin’de taranan dergilerdeki Göbeklitepe konulu makalelerin turizm çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda TR Dizin’de taranan 67 adet Göbeklitepe konulu makaleye ulaşılmıştır. Ulaşılan makalelerde Türkçe dışında İngilizce ve Almanca makalelerin de olduğu tespit edilmiştir. Bu makalelerin varlığı Göbeklitepe’nin uluslararası düzeyde önemini de ortaya koymaktadır.

Göbeklitepe ile ilgili TR Dizin’de taranan makalelerin yayın yıllarının 2021’den sonrasına yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bulgu Göbeklitepe’nin 2018 yılında UNESCO dünya mirası kabul edilmesi (<https://whc.unesco.org/>) ve 2019 yılının Göbeklitepe yılı olarak ilan edilmesiyle (www.kulturportali.gov.tr) açıklanabilir. Bir başka ifade ile Göbeklitepe’nin bilinirliğinin artmış olmasının bu bulguya etki etmiş olabileceği söylenebilir.

Yapılan yayınlar incelendiğinde makalelerinin çoğunlukla (%86) araştırma makalesi olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte makalelerin Arkeoloji ve Sanat, TÜBA-AR: Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi gibi dergilerde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca makalelerin daha az sıklıkla da olsa Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ve Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi gibi Sosyal Bilimler Enstitüleri Dergilerinde de yer bulduğunun belirlenmesi araştırma sonuçları arasında yer almaktadır. Bu sonuçlar turizm dergileri çerçevesinde incelendiğinde ise Türk Turizm Araştırmaları Dergisi ve Journal of Gastronomy, Hospitality And Travel gibi dergilerde de Göbeklitepe konulu makalelerin yer bulduğu tespit edilmiştir.

Göbeklitepe konulu makaleler turizm çerçevesinde ele alındığında turizm odaklı çalışmaların da benzer şekilde 2021 yılında yoğunlaştığı saptanmıştır. Yine benzer şekilde makalelerde yayın türü olarak araştırma makalelerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Dolayısıyla sonuçların paralellik gösterdiği söylenebilir. Turizm çerçevesinde Göbeklitepe konulu makalelerin yayınlandığı dergilerde sıklıklar incelendiğinde ise Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi (Online) ile Türk Turizm

Araştırmaları Dergisi'nin Göbeklitepe konulu makalelere yer verdiği belirlenmiştir. Ancak turizm çerçevesinde ele alındığında Göbeklitepe konulu makalelerin 13 gibi sınırlı sayıda olması şaşırtıcı bir bulgu olarak göze çarpmaktadır. Ancak TR Dizinde taranan dergilerde Çatalhöyük ve turizmle ilgili yapılmış çalışma sayıları da benzerlik göstermektedir.² Bu sonuç kültürel miras alanlarımızın turizm çerçevesinde TR Dizinde taranan makalelerde yeterince ele alınmadığı şeklinde yorumlanabilir. Dünyanın bilinen en eski tapınağı olan Göbeklitepe'ye çalışmalarda daha sık yer verilmesi sonraki araştırmalar için önerilebilir. Özellikle bu çalışmaların yabancı dilde hazırlanması uluslararası düzeyde akademik ve bilimsel yönden tanınabilirliğe katkı sağlayabilecektir.

Turizm çerçevesinde makaleler incelendiğinde makalelerde en sık yer alan anahtar kelimelerin Göbeklitepe, Şanlıurfa, turizm ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte bu ifadeleri Türkiye, Kültürel miras, gastronomi ve marka anahtar kelimeleri takip etmiştir. Bu noktada yapılan çalışmalarda kültürel miras kadar gastronomi ve marka konularının irdelenmesi dikkat çekici bir sonuç olarak yorumlanabilir. İyi yemek yeme sanatı olarak ifade edilen gastronominin (Kayran, 2021) tarihin sıfır noktası Göbeklitepe ile araştırılan konular arasında yer almasının, beslenmenin fizyolojik bir ihtiyaç olarak (Kayran, Erdem ve Şanlı Kayran, 2022) insanlık var oldukça temel bir gereksinim (Yavuz, 2021) olarak var olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler arasında kültürel mirasın sıklığının yüksek olması Göbeklitepe'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'nde (whc.unesco.org) yer almasının doğal bir sonucu olarak kabul edilebilir. Marka ifadesinin tekrarlanan anahtar kelimeler arasında yer almasının ise Göbeklitepe'nin bir marka ve marka kişiliği olarak değerlendirilmesine (Dulgaroğlu, 2022) yönelik yapılan çalışmalardan kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmanın bu sonucunun ayrıca Şanlıurfa'nın var olan inanç turizmi potansiyelinin marka olarak değerlendirme çalışmaları (Değişgel ve Bingöl, 2018) ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Göbeklitepe konusunda yapılmış turizm araştırmalarında yöntem olarak sıklıkla nitel araştırmalardan yararlanıldığı araştırmanın bir sonucu olarak ortaya konmuştur. Özellikle nitel araştırmalarda doküman incelemesine yoğunlaştığı belirlenmiştir. Buradan hareketle Göbeklitepe konulu araştırmaların yönteminde ikincil verilerden/kaynaklardan faydalandığını söylemek mümkündür. Özellikle çalışmalarda Tripadvisor gibi çevrimiçi müşteri/misafir değerlendirmelerinden sıklıkla faydalandığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucu olarak Göbeklitepe konulu turizm çalışmalarının mevcut durumun belirlenmesi, potansiyelin tespit edilmesi, güçlü ve zayıf yönler ile tehdit ve fırsatların değerlendirildiği SWOT analizinin yapılması gibi alanlarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu durum Göbeklitepe ile ilgili katılımcı motivasyonu, destinasyona yönelik algı ve tutumlar gibi çalışma konularında bir boşluk ve eksiklik olduğu şeklinde yorumlanabilir. Buradan hareketle araştırmacılara sonraki çalışmalarda nicel yöntemler

² Bu bulgu yazar tarafından <https://trdizin.gov.tr/> adresinden Çatalhöyük ve turizm terimleri başlık, anahtar kelimeler ve özetlerde arama yapılarak elde edilmiştir. Arama sonucunda TR Dizinde 11 adet makale tespit edilmiştir.

kullanarak katılımcı motivasyonu, Göbeklitepe'ye yönelik çeşitli algı ve tutumların incelenmesi gibi çalışmalara yer vermeleri önerilebilir. Ayrıca çalışmalarda katılımcıların Göbeklitepe'ye yönelik bilgi kaynakları gibi verileri sağlayacak sorulara da yer verilmesi önerilebilir. Burayı ziyaret eden kişilerin bilgi kaynaklarının belirlenmesi ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtıma yönelik çabalara da destek verebilecektir. Buna ek olarak ören yerinin hizmet kalitesi gibi sunulan hizmetlere ve arz kaynaklarına yönelik araştırmalar yapılabilir.

Bu çalışma, TR Dizin'de taranan dergilerdeki makaleler ile sınırlı tutulmuştur. Sonraki çalışmalara YÖK tezleri, dergipark, Web of Science gibi uluslararası indekslerin de dahil edilerek çalışmanın kapsamının artırılması önerilebilir. Bununla birlikte Göbeklitepe'nin turizm açısından yarattığı etki ile bu etkinin yerel kalkınma, sürdürülebilirlik ve kültürel koruma gibi alanlarda nasıl değerlendirilebileceğine yönelik çalışmalar da ele alınabilecek diğer çalışma önerileri arasında gösterilebilir.

Bu çalışma ile Göbeklitepe ile ilgili olarak yapılmış çalışmaların mevcut durumu ortaya konarak alandaki boşluklar tespit edilmiş ve bu eksikliklere yönelik olarak öneriler getirilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın turizm bilimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aslancı, S. (2022). Araştırma Sorgulamaya Dayalı Öğrenme: Bibliyometrik Bir Analiz. *Scientific Educational Studies*, 6(1), 1-25.
- Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Besimoğlu, C. (2016). Türkiye'deki ziraat fakültelerinin tarımsal araştırma eğilimleri: 1996-2011 yılları yaşam bilimleri veri tabanı yayınlarının bibliyometrik analizi. *Bilgi Dünyası*, 16(2), 242-274.
- Birinci, S., Kaymaz, Ç. K. & Camcı, A. (2018). Göbeklitepe'nin Arkeolojik Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi (Şanlıurfa). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(3), 1351-1367.
- Çakmak, T. F. (2020). *Tarihin Seyrini Değiştiren Gizemli Mekân. Anadolu'da İnanç Turizmi: Fenomenler, Efsaneler, Kişiler ve Mekanlar* içinde ed. Gürel, Ö. Ed., s: 455-472. Ankara: Nobel.
- Çuhadar, M., & Morçin, İ. (2020). Türkiye'de Gastronomi Turizmi ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Journal Of Recreation And Tourism Research*, 7(1), 92-106.
- Değişgel, S. & Bingöl, Z. (2018). Şanlıurfa İlinin Gençlik Turizmi Potansiyelinin İncelenmesi. *Opus International Journal Of Society Researches, Youth Researches Special Issue*, 375-390.

Dulgaroglu, O. (2022). Bir Kültürel Miras Değeri Olan Göbeklitepe Ören Yeri'nin Marka Kişiliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 381-391.

Eraslan, Ş. (2020). Dünya Miras Alanlarında Özgünlük ve Bütünlük Üzerine Bir Değerlendirme: Göbeklitepe Arkeolojik Alanı ve Alanya Tarihi Kenti Örnekleri. *Sanat Dergisi*, (36), 51-62.

Eser, S. (2021). Ziyaretçi Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Göbeklitepe Örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 18(2), 478-495.

Girgen, M. Ü., & Oktay, S. (2022). Gastronomic Findings In Gobeklitepe-Anatolia. 10th Millennium Bc. *Journal Of Gastronomy, Hospitality And Travel (Online)*, 5(1), 223-237.

Glänzel, W. (2003). Bibliometrics As A Research Field. A Course On Theory And Application Of Bibliometric Indicators. (*Course Handouts*).

Güneş, S. G., Gündoğdu, K., & Aksu, H. S. (2022). ULAKBİM tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış Gönüllü Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 5(1), 1-15.

İlban, M. O., Karakaş, M., & Türkmen, S. (2021). Türk Turizminde Yükselen Trend Destinasyonların Konumlandırma Stratejilerinin Belirlenmesi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation And Sports Sciences*, 4(2), 135-146.

Karagün, V. (2020). Urfa İli Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir İnceleme. *Econharran*, 4(6), 21-33.

Kayran, M. F., & Atçı D. (2021). *Şanlıurfa'nın Coğrafi İşaretli Ürünleri ve Gastronomi Turizmi Potansiyeli*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kayran, M. F., Erdem, A., & Şanlı Kavran, S. C. (2023). Gastronomi Festivallerinin Mesleki Kazanımlar Açısından Değerlendirilmesi (Evaluation of Gastronomy Festivals in Terms of Professional Gains). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10(3), 1962–1978.

Kurt, A. O., & Göler, M. E. (2017). Anadolu'da İlk Tapınak: Göbeklitepe. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 2 1(2), 1107-1138.

Mancı, A. R. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Farkındalığı ve Deneyimleri: Harran Üniversitesi Örneği-Şanlıurfa. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1164-1177.

Mancı, A. R., & Tengilimoğlu, E. (2021). Tripadvisor Ziyaretçi Yorumlarının İçerik Analizi: Göbeklitepe Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1525-1545.

Özdöl Kutlu, S. & Türksoy, S. S. (2021). Kültür Turizminde Tarih Öncesi Arkeolojik Yerleşmeler ve Göbeklitepe Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (47), 303-315.

Schmidt, K. (2012). Göbeklitepe Kazısı 2010 Yılı Raporu. 33. Kazı Sonuçları Toplantısı 3. Cilt (23-28 Mayıs 2011 Malatya) içinde. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları. Ankara.

Sevimli, Y., Tatlı, M., & Kızıldemir, Ö. (2021). Göbeklitepe'nin Gastronomi Turizmi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 263-286.

Sezgin, M., & Arıcan, B. (2023). Çevrim İçi Yorumların Destinasyon Deneyimine Etkisi, Turistik Deneyim Kalitesi ve Memnuniyetinin Araştırılması: Çatalhöyük ile Göbeklitepe Kıyaslaması. *Journal Of Tourism & Gastronomy Studies*, 11(1), 484-511.

Şeref, İ., & Karagöz, B. (2019). Türkçe Eğitimi Akademik Alanına İlişkin Bir Değerlendirme: Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik İnceleme. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 213-231.

Ünal, A. & Bayar, S. B. (2020). Turistlerin Destinasyon Alışveriş Olanaklarından Memnuniyetlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Göbeklitepe Örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 157-172.

Ünal, A. (2020). Destinasyon Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. V. International Conference On Multidisciplinary Sciences (ICOMUS). 28-30 May 2020, Turkey.

Ünal, A., & Çelen, O. (2021). Türkiye'de Turizm Konulu Yayımlanmış Bibliyometrik Çalışmaların Analizine Yönelik Bir Araştırma. *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*, 6(16),267-295.

Yağar, F. & Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.

Yağmurlu, A. (2020). Dünya mirası ve kamu diplomasisi: Göbeklitepe örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (49), 46-64.

Yavuz, G. (2021). Tanınmış Türk Şeflerin Bakış Açısıyla Türk Mutfağında İnovasyon (Innovation in Turkish Cuisine from the Perspective of Well-Known Turkish Chefs). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 9(1), 426-447.

Zeren, D., & Kaya, N. (2020). Dijital pazarlama: Ulusal yazının bibliyometrik analizi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 35-52.

İnternet Kaynakçası

<http://www.korumakurullari.gov.tr/Eklenti/20545,499sayilikararpdf.pdf?0>

[Erişim Tarihi: 15.08.2023].

<https://whc.unesco.org/en/list/1572/documents/>

[Erişim Tarihi: 2.08.2023].

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/2019-gobeklitepe-yili>

[Erişim Tarihi: 2.08.2023].

[https://www.aa.com.tr/tr/kultur/gobeklitepe-2022-yilinda-850-bin-kisiyi-agirlayarak-ziyaretci-](https://www.aa.com.tr/tr/kultur/gobeklitepe-2022-yilinda-850-bin-kisiyi-agirlayarak-ziyaretci-rekoru-)

[rekoru-kirdi/2782304#:~:text=G%C3%B6beklitepe%2C%202021'de%20567%20bin,en%20y%C3%BCksek%20ziyaret%C3%A7i%20say%C4%B1s%C4%B1na%20ula%C5%9Ft%C4%B1.&text=Tarihi%20%C3%B6ren%20yeri%2C%202022%20y%C4%B1%C4%B1nda,yaparak%20ziyaret%C3%A7i%20rekorunu%20k%C4%B1rmay%C4%B1%20ba%C5%9Fard%C4%B1.](https://www.aa.com.tr/tr/kultur/gobeklitepe-2022-yilinda-850-bin-kisiyi-agirlayarak-ziyaretci-rekoru-)

<https://trdizin.gov.tr/yardim/>

[Erişim Tarihi: 30.07.2023].

<https://whc.unesco.org/en/list/1572/>

[Erişim Tarihi: 17.08.2023].